

CRISTOS, PLURALISMUL RELIGIOS ȘI EDUCAȚIA

Conf. univ. dr. Ieremia RUSU

Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus” din București
e-mail: ieremiar@gmail.com

ABSTRACT: Christ, Religious Pluralism and Education.

In this article, the author analyzes the relationship of Christianity to other religions, in the conditions that Jesus Christ made exclusive statements about Himself, that He is the Only Savior of mankind. Following the analysis, it resulted that Jesus Christ is Unique, different from all the founders of religions, because He is God, He did not sin, He died as an atoning sacrifice for the sins of people and He is alive. The uniqueness of Christ has made biblical Christianity exclusive, narrow, but true, in a society characterized by religious pluralism. Comparing three fundamental doctrines from the main religions of the world, it resulted that they teach doctrines contrary to each other, therefore only one can be true, and this religion is Christianity. The solution proposed by the author is that the truth that Jesus Christ is the Only Savior of the world be proclaimed with love, without mitigation, but with an attitude of tolerance towards people who have different conceptions. This is how peace is maintained in society.

Keywords: *Jesus Christ, Christianity, Religions, Savior, Education, Tolerance.*

Introducere

Pentru promovarea pluralismului religios, unii teologi folosesc ilustrația următoare: După cum pe vârful unui munte se poate ajunge pe mai multe cărări, tot așa se poate ajunge la Dumnezeu pe multe căi. Prin această imagine se susține că mântuirea se obține prin diversele religii ale lumii.

Creștinismul însă ridică o problemă față de această abordare, deoarece *Domnul Isus Însuși a afirmat despre Sine că este singura calea către Dumnezeu, după cum scrie în Ioan 14:6: „Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine.”* Afirmăția aceasta, care nu a fost făcută de Biserică, ci de Domnul Cristos Însuși, este exclusivă și pozițio-

nează creștinismul ca o religie îngustă, care neagă capacitatea altor religii de a oferi oamenilor mântuirea. În cele ce urmează, articolul de față va căuta să evidențieze cum se poate înțelege acest exclusivism în contextul pluralismului religios, precum și cum poate fi folosită educația pentru a promova respectul față de libertatea de conștiință a fiecărei persoane în parte.

Tema acestui articol nu a fost formulată „Creștinismul și pluralismul religios”, ci „Cristos și pluralismul religios”, deoarece autorul a vrut să sublinieze centralitatea Domnului Isus ca Persoană. El este mai mult decât un mare profesor, legiuitor sau întemeietor de religie. El este Creatorul și Mântuitorul omenirii, Fiul lui Dumnezeu și Fiul omului. Esența creștinismului nu este o sumă de credințe sau ritualuri, ci o Persoană: Domnul Isus Cristos. În plus, diferitele ramuri ale creștinismului au propus soluții diverse la exclusivismul învățat de Domnul Cristos. Desigur, în articol va fi analizată și relația creștinismului cu celelalte religii.

1. Afirmatii biblice privind mântuirea exclusiv prin Cristos

Domnul Isus a spus iudeilor ostili învățaturii Sale: „De aceea v-am spus că veți muri în păcatele voastre; căci, dacă nu credeți că Eu Sunt, veți muri în păcatele voastre” (Ioan 8:24). Prin aceasta, Domnul afirmă fără echivoc că El este Mântuitorul lumii. Apostolul Ioan a afirmat despre Domnul Isus: „Oricine crede în El, nu este judecat; dar cine nu crede, a și fost judecat, pentru că n-a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu.” (Ioan 3:18). Din astfel de pasaje rezultă că mântuirea o oferă doar Domnul Isus, iar omul o poate primi doar prin credință.

Acest adevăr se regăsește în propovăduirea apostolică din primele zile după înălțarea Domnului Isus, fiind apoi preluată de către creștini de-a lungul veacurilor. Astfel, apostolul Petru a declarat în fața Sanhedrinului, atunci când a fost arestat împreună cu Ioan, următoarele:

Atunci Petru, plin de Duhul Sfânt, le-a zis: „Mai mari ai norodului și bătrâni ai lui Israel! [...] În nimeni altul nu este mântuire: căci nu este sub cer nici un alt Nume dat oamenilor, în care trebuie să fim mântuiți.” (Fapte 4:8, 12).

Apostolul Pavel a afirmat și el unicitatea Domnului Cristos ca Mântuitor, atunci când a scris următoarele cuvinte: „Căci este un singur Dumnezeu și este un singur mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Isus

Cristos, care S-a dat pe Sine Însuși ca preț de răscumpărare pentru toți – faptul acesta trebuia adevărat la vremea cuvenită.” (1 Timotei 2:5-6). În altă epistolă, Pavel a scris: „Fiindcă plata păcatului este moartea: dar darul fără plată al lui Dumnezeu este viața veșnică în Isus Cristos, Domnul nostru.” (Romani 6:23). Afirmatia este exclusivă, deoarece Dumnezeu, care iubește pe oameni, a dăruit viața veșnică întregii omeniri, dar doar în Cristos. Cine Îl acceptă pe Domnul Isus ca Mântuitor, are viața veșnică; cine Îl respinge, nu are viața veșnică – afirma apostolul Ioan în prima sa epistolă (1 Ioan 5:11-13).

În întreaga istorie a Bisericii, creștinii au proclamat că există un singur Mântuitor, Domnul Isus Cristos. Acest exclusivism a fost adeseori motivul pentru care creștinii au fost persecutați de-a lungul vremii.

2. Creștinismul și religiile lumii

Afirmațiile exclusive ale Domnului Isus au constituit baza exclusivismului creștinilor biblici. Deși există voci care susțin că creștinismul este larg, realitatea este că creștinismul este îngust deoarece, așa cum a fost deja evidențiat, doar Cristos este Mântuitorul lumii.

Însă, dacă creștinismul este îngust, nu înseamnă că el este în mod necesar și fals. Realitatea este că creștinismul este îngust și adevărat. În domeniul științelor exacte acceptăm că adevărul este îngust și că el exclude neadevărul, care poate îmbrăca foarte multe forme. De exemplu, în matematică, $2+2=4$, iar acest adevăr exclude o infinitate de erori, cum ar fi $2+2=5$; $2+2=205$; $2+2=3452$ ș.a. Însă principiul rămâne valabil și în domeniul adevărilor spirituale: adevărul este îngust și intolerant cu eroarea.

Deși creștinismul biblic este îngust, el are și un aspect universal, deoarece Cristos oferă mântuirea tuturor oamenilor, jertfa Sa pe cruce fiind în folosul întregii umanități.

Totuși, cum trebuie să se raporteze creștinismul bazat pe afirmațiile unice ale Domnului Isus, la celelalte religii ale lumii? Pentru a nu deveni un instrument de discordie și de opresiune față de oamenii care au alte opinii. Un teolog și sociolog, Shafique Keshavjee, care și-a elaborat teza de doctorat sub îndrumarea eruditului Mircea Eliade, a sintetizat cinci atitudini pe care le poate adopta cineva cu privire la religiile lumii:

- ❖ **O abordare reducționistă**, prin care declară că nicio religie nu este adevărată. Această concepție este împărtășită de ateism. În

perioada comunistă, politica de stat a fost să distrugă credința oamenilor.

- ❖ **O abordare universalistă**, care afirmă că toate religiile sunt adevărate. Concepția aceasta este împărtășită în prezent de foarte multe persoane, din diferite religii, fiind o caracteristică fundamentală și a postmodernismului.
- ❖ **O abordare exclusivistă**, care susține că doar o singură religie este adevărată, celelalte fiind false. Această atitudine duce la sectarism și la conflicte interreligioase.
- ❖ **O abordare inclusivistă**, care învață că există o singură religie adevărată, iar celelalte contribuie la adevăr într-o măsură mai mare sau mai mică. Prin această abordare se încearcă evitarea conflictului, deși situează o religie deasupra altora, considerând-o superioară.
- ❖ **O abordare teocentrică**, care afirmă că numai Dumnezeu este Adevărat și că Isus Cristos este Adevărul. Această abordare consideră că creștinismul este doar o cultură, între alte culturi.¹

Aparent, concepția legitimă este abordarea teocentrică, deoarece afirmă corect că Domnul Isus este Adevărul. Problema este însă că privește creștinismul doar ca fiind o cultură printre alte culturi. Realitatea este că, deși religia creștină are multe confesiuni care au generat diverse culturi, există și un creștinism clădit pe Biblie, care nu se identifică cu vreo confesiune și care se regăsește în mai multe confesiuni. De aceea, în continuare se va face referire la creștinismul biblic, nu la diversele confesiuni ale religiei creștine. Se evită astfel idei nebiblice precum că omul este mântuit de Domnul Cristos, dar doar printr-o confesiune anume, prin intermediul unei organizații religioase specifice, ceea ce duce la sectarism. Sau, altă extremă evitată, că la Dumnezeu se poate ajunge pe multe căi, deoarece, deși El mântuiește doar prin Cristos, totuși Creatorul mântuiește prin harul Său pe toți oamenii sinceri, chiar și pe atei care nu cred că El există.

O atitudine echilibrată este colaborarea interconfesională a acelor denominațiuni care sunt clădite pe învățătura Bibliei că există un Singur Mântuitor, Domnul Cristos, care-Și zidește Biserica Sa, formată din „oa-

---

1 Shafique Keshavjee, „Une religion parmi d'autres?“, *Des questions à vos réponses*, Lausanne, Presses Bibliques Universitaires, 1990, pp. 7-16.

meni născuți din nou de Duhul Sfânt, prin credința în jertfa Domnului Isus Cristos”.²

În continuare, deoarece afirmația că doar Cristos este Singurul Mântuitor al lumii este exclusivă, este necesară evaluarea creștinismului pentru a vedea dacă într-adevăr este o religie adevărată și îngustă. Evaluarea se va face prin compararea creștinismului cu marile religii ale lumii, care susțin că ele oferă omului mântuirea.

Trebuie însă precizat că, în această comparație trebuie aplicat principiul noncontradicției din logică, care „susține că două afirmații contradictorii nu pot fi adevărate în același timp și în același sens”.³ Norman Geisler a afirmat: „toate raționamentele (atât cele despre fizică, precum și cele despre metafizică) sunt guvernate de acest principiu prim fundamental – legea noncontradicției.”⁴ O explicație simplă a acestui principiu se găsește în următorul citat:

Conform principiului noncontradicției, dacă afirmația A este contrară afirmației B, atunci cele două nu pot fi adevărate simultan. Aceasta înseamnă că A și B se exclud reciproc. Este posibil ca, atât A cât și B să fie greșite. A doua variantă posibilă este ca numai una dintre ele să fie adevărată: ori A este adevărată și B falsă; ori B este adevărată și A este falsă. Dar niciodată A și B nu pot fi adevărate simultan.⁵

În domeniul spiritual, dacă religiile afirmă doctrine contrarii, legea noncontradicției nu permite ca ele să fie toate adevărate. De aceea, trebuie descoperit adevărul. Apologetul Josh McDowell precizează următoarele: „Contrar concepției postmoderne, noi nu *făurim* adevărul; noi doar îl *descoperim*. Credința nu determină realitatea; realitatea există independent de credință.”⁶ Deci adevărul obiectiv trebuie descoperit și în domeniul religios, iar principiul noncontradicției elimină eroarea. Filosoful medieval musulman Avicena, citat de Norman Geisler, scria următoarele despre cel care

2 Jeremia Rusu, *Bazele biblice ale dogmaticii creștine după Evanghelie: Ediția a II-a*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, p. 196.

3 Jeremia Rusu, *Răspunsuri accesibile la întrebările necredinței*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2014, p. 117.

4 Norman Geisler & Peter Bocchino, *Temelii de neclintit: Răspunsuri contemporane pentru întrebări cruciale despre credința creștină*, Timișoara, Editura Impact, 2005, p. 23.

5 RUSU, *Răspunsuri accesibile la întrebările necredinței*, p. 117.

6 Josh McDowell & Thomas Williams, *În căutarea certitudinii*, Oradea, Editura Scriptum, 2007, p. 18.

respinge principiul noncontradicției: „Cine neagă legea noncontradicției ar trebui bătut și ars până când recunoaște că a fi bătut nu este tot una cu a nu fi bătut, și a fi ars nu este tot una cu a nu fi ars!”⁷ Desigur, această metodă medievală barbară nu este legitimă, dar sugerează clar absurditatea ideii că afirmații contrare pot fi simultan adevărate.

Realitatea este că religiile diferă fundamental între ele. Vor fi comparate succint doar trei doctrine fundamentale oferite de principalele religii ale lumii, și anume: creștinism, islam, hinduism și budism.

a. Concepția despre Dumnezeu

Dumnezeu este revelat în creștinism ca fiind Personal, Triunic (Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt), Suveran, Viu, Dragoste, Bun, Sfânt, Drept, Accesibil.

Allah este înfățișat de islam ca fiind singur, stăpân absolut și capricios.

Brahman din hinduism este impersonal, sinele suprem, conștiința ultimă, care se exprimă prin mai mult de trei sute de mii de zeițai.⁸

Budismul nu are un Dumnezeu personal, unic, creator al universului, ci o forță impersonală, de aceea această religie este non-teistă, fiind asemuită cu ateismul virtual.

Comparând doctrina despre Dumnezeu în cele patru religii, se constată că ele sunt în multe aspecte contrare, deci cel mult una este adevărată. De exemplu: Dumnezeu nu poate fi în același timp Personal și impersonal; Sfânta Treime și singur.

b. Scopul

În creștinism, scopul suprem este dragostea: iubirea omului față de Dumnezeu, ca reacție la dragostea divină arătată de Creator în creație și mântuire.

Scopul omului în islam este să fie primit în Paradis, unde să se bucure în viața de apoi de plăcerile care îi sunt interzise aici pe pământ.

În hinduism, scopul suprem este transcenderea lumii materiale, considerată ca *maya* (iluzie), pentru ca sufletul să ajungă la unirea cu Brahman, sinele absolut, sau cu o zeitate specifică aleasă.

7 Norman L. Geisler & Frank turek, *Nu am destulă credință ca să fiu ateu*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2007, p. 59.

8 Erwin W. Lutzer, *Christ Among Other gods*, Chicago, IL, Moody Press, 1994, p. 47.

În budism, deoarece nu există Dumnezeu, scopul suprem nu este ca omul să ajungă în paradis, în unire cu divinitatea, ci să fie eliberat de suferință și să atingă starea de *Nirvana*, prin încheierea ciclului reîncarnărilor.

Evaluând aceste perspective, concluzia este că scopul suprem al acestor religii diferă radical între ele, ceea ce exclude posibilitatea ca două sau mai multe religii să fie adevărate.

c. *Calea de salvare*

În compararea celor patru religii, este important să fie evaluată și doctrina despre calea de mântuire oferită de fiecare religie în parte.

Calea de salvare oferită de creștinism este credința în Domnul Isus Cristos, în jertfa Sa pe cruce și în învierea Sa, știind că El este viu și că mântuiește pe oamenii care Îl urmează.

Mahomedanii spun că omul trebuie să îndeplinească cu credincioșie cei cinci stâlpi ai islamului, îndatoriri și practici religioase prin care își obțin mântuirea: „repetarea crezului, rugăciunea zilnică, postul, milostenia și pelerinajul la Mecca”⁹

Calea de mântuire în hinduism este stingerea individualității în sinele suprem, Brahman, ca o picătură în ocean. Sunt patru căi diferite pe care omul poate realiza aceasta: calea acțiunii dezinteresate, calea dedicării și iubirii unei zeități alese, calea cunoașterii și calea meditației.

În budism, calea salvării este eliberarea de suferință și atingerea *Nirvanei*. Logica este aceasta: dacă omul nu are dorințe, nu va avea dezamăgiri; dacă nu există dezamăgire, atunci nu este suferință. Budismul oferă o cale octuplă de eliberare de suferință, prin opt practici diferite.

Concluzia este că cele patru religii învață căi de mântuire diametral opuse, de aceea nu toate religiile pot fi adevărate, conform principiul non-contradicției.

În cartea *Răspunsuri accesibile la întrebările necredinței*, autorul acestui articol a prezentat cele trei doctrine ale principalelor religii ale lumii într-un tabel care este prezentat mai jos.¹⁰

9 Lewis M. Hopfe, *Religions of the World*, Englewood Cliff, NJ, Prentice Hall, 1994, pp. 376-380.

10 Rusu, *Răspunsuri accesibile la întrebările necredinței*, p. 121.

Religia	Creștinism	Islam	Hinduism	Budism
Dumnezeu	Personal, Triunic, Bun, Accesibil	Singur, capri- cios, distant	Brahman impersonal, zei	Nu există. Forță imper- sonală
Scop	Să iubească pe Dumnezeu	Intrarea în Paradis	Eliberarea de iluzia lumii fizice	Scăparea de suferință
Cale	Credința în Isus Cristos	Cinci piloni ai islamului	Stingerea in- dividualității	Stingerea dorințelor

Prin această evaluare se constată faptul că religiile lumii au doctrine radical opuse în ceea ce privește: Dumnezeu, scopul omului și calea de mântuire. Concluzia logică este că nu pot fi toate religiile adevărate. Variantele logice, conform principiului noncontradicției, sunt doar două: 1) nicio religie nu este adevărată; 2) doar o singură religie este adevărată.

În continuare vor fi prezentate argumentele că numai creștinismul este adevărat, deoarece numai Domnul Isus este Mântuitorul lumii.

3. Domnul Cristos este singura cale către Dumnezeu

Creștinismul este îngust, dar este el și adevărat? Ce îl califică pe Domnul Cristos să fie Singurul Mântuitor al omenirii? În continuare vor fi prezentate doar patru argumente că Isus este Unicul Mântuitor al lumii: El este Dumnezeu; El este fără păcat; El S-a jertfit pentru păcatele omenirii; El este viu.

a. Isus Cristos este Dumnezeu

Cel mai puternic argument că niciun întemeietor de religii nu se poate asemăna cu Domnul Isus este divinitatea Sa, atestată chiar de Cristos Însuși prin afirmațiile Sale, precum cea din Matei 11:27, în care arată relația Sa desăvârșită cu Tatăl, El fiind Fiul lui Dumnezeu: „Toate lucrurile Mi-au fost date în mâni de Tatăl Meu; și nimeni nu cunoaște deplin pe Fiul, în afară de Tatăl; tot astfel nimeni nu cunoaște deplin pe Tatăl, în afară de Fiul, și acela căruia vrea Fiul să i-L descopere.”

Într-una din disputele Domnului Isus cu iudeii care-L urau, El Și-a afirmat divinitatea fără echivoc, astfel încât și vrăjmașii Săi au înțeles aceasta, de aceea au vrut să-Lucidă:

Dar Isus le-a răspuns: „Tatăl Meu lucrează până acum; și Eu, de asemenea, lucrez.” Tocmai de aceea căutau și mai mult Iudeii să-L omoare, nu numai fiindcă dezlega ziua Sabatului, dar și pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, și Se făcea astfel deopotrivă cu Dumnezeu. (Ioan 5:17-18).

Motivul pentru care dușmanii Săi au cerut lui Pilat ca să-L răstignească a fost legat de divinitatea Domnului Isus, după cum consemnează apostolul Ioan: „Noi avem o Lege, și după Legea aceasta, El trebuie să moară, pentru că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu.” (Ioan 19:7). În fața Marelui Preot, Isus Și-a afirmat divinitatea, de aceea a fost condamnat la moarte, după cum scrie un alt ucenic, Matei, în Evanghelia lui:

Isus tăcea. Și marele preot a luat cuvântul și I-a zis: „Te jur, pe Dumnezeu cel viu, să ne spui dacă ești Cristosul, Fiul lui Dumnezeu.” „Da” i-a răspuns Isus „Sunt! „Ba mai mult, vă spun că de acum încolo veți vedea pe Fiul omului șezând la dreapta puterii lui Dumnezeu, și venind pe norii cerului.” Atunci marele preot și-a rupt hainele și a zis: „A hulit! Ce nevoie mai avem de martori? Iată că acum ați auzit hula Lui. (Matei 26:63-65).

Domnul Isus a afirmat că are puterea divină și a demonstrat aceasta prin lucrările făcute de El. De exemplu, El a iertat păcatele unui paralytic și, ca să dovedească că are această autoritate, Domnul l-a vindecat de paralyzia sa (Luca 5:17-26). El a făcut miracole ca semne ale divinității și misiunii Sale în lume (Matei 11:4-6; Ioan 5:36). Dr. Samuel Leonte a afirmat: „Atât minunile, cât și învățătura apostolilor au fost bazate pe singura autoritate competentă de a mântui, Domnul Isus Cristos”.¹¹

Isus a alungat demonii din oameni (Marcu 1:27; Luca 11:14-20). El a curățit Templul din Ierusalim, pe care l-a numit „casa Tatălui Meu” (Matei 21:12-13; Ioan 2:14-16). Învățătura Sa, prin conținut și autoritate, arată că El este Dumnezeu.

Argumentul de necombătut privind divinitatea Domnului Isus este învierea Sa, după cum scrie în Romani 1:4: „dovedit cu putere că este Fiul lui Dumnezeu prin învierea morților, adică pe Isus Cristos, Domnul nostru”. Autorii Noului Testament au afirmat divinitatea Domnului Isus (1 Cor. 1:3; 2 Cor. 13:14; Gal. 1:3; Col. 2:9; 2 Tes. 2:16;

---

11 Luca-Samuel Leonte, *Trăsăturile Esențiale ale Bisericii Primare: Faptele Apostolilor 2.42 în Înțelegerea și Practica Creștinilor după Evanghelie*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2020, p. 76.

1 Ioan 2:23; Ap. 22:3 ș.a.) și acest lucru a fost susținut de toți creștinii până în prezent.

b. Isus Cristos este fără păcat

Ca cineva să poată mântui pe alți oameni, trebuie să fie imaculată, fără nici-un păcat. Altfel, cel care a păcătuit întâi ar trebui să plătească pentru păcatele lui, iar „plata păcatului este moartea” (Romani 6:23).

În contrast cu toți întemeietorii de religii, Domnul Isus este singurul om care nu a fost întinat de păcat, fiind întotdeauna în armonie cu voia lui Dumnezeu Tatăl. Oponenților Săi, Domnul Cristos le-a spus: „Cine dintre voi Mă poate dovedi că am păcat? Dacă spun adevărul, pentru ce nu Mă credeți?” (Ioan 8:46). Nimeni nu L-a putut acuza de nimic!

Concluzia la care a ajuns guvernatorul roman Pilat, atunci când L-a judecat pe Isus Cristos, a fost: „Pilat a zis preoților celor mai de seamă și noroadelor: „Eu nu găsesc nici o vină în omul acesta.” (Luca 23:4). Autorii Noului Testament au susținut că Domnul Isus nu a săvârșit nici cel mai mic păcat. Spre exemplu, Petru a scris despre Învățătorul pe care L-a urmat timp de trei ani că am fost răscumpărați „cu sângele scump al lui Cristos, Mielul fără cusur și fără prihană” (1 Petru 1:19). Apostolul Pavel a învățat și el acest adevăr: „Pe Cel ce n-a cunoscut nici un păcat [Domnul Isus], El [Dumnezeu] L-a făcut păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El.” (2 Corinteni 5:21).

c. Isus Cristos S-a jertfit pentru salvarea omenirii

Un al treilea argument al faptului că Isus este Singurul Mântuitor este faptul că El S-a jertfit pe Sine pentru mântuirea oamenilor. Chiar numele Său anunța că El este Mântuitorul: „Ea va naște un Fiu, și-i vei pune numele Isus, pentru că El va mântui pe poporul Lui de păcatele sale.” (Matei 1:21). Semnificația semantică a numelui „Isus” este „Dumnezeu salvează”.¹² Îngerii care au vestit nașterea Mântuitorului au anunțat pe păstori: „vi s-a născut un mântuitor, care este Cristos, Domnul” (Luca 2:11).

Ioan Botezătorul a declarat despre Domnul Isus: „Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!” (Ioan 1:29). Apostolii au învățat că Mântuitorul Isus a murit pe cruce purtând păcatele oamenilor, ca prin învierea Sa să le dăruiască o viață nouă:

---

12 Roy B. Zuck, *A Biblical Theology of the New Testament, Electronic ed.*, Chicago, IL, Moody Press, 1994, p. 254.

Pe El Dumnezeu L-a rânduit mai dinainte să fie, prin credința în sângele Lui, o jertfă de ispășire, ca să-Și arate neprihănirea Lui, căci trecuse cu vederea păcatele de dinainte, în vremea îndelungii răbdări a lui Dumnezeu. (Romani 3:25).

El este jertfa de ispășire pentru păcatele noastre; și nu numai pentru ale noastre, ci pentru ale întregii lumi. [...] Și dragostea stă nu în faptul că noi L-am iubit pe Dumnezeu, ci în faptul că El ne-a iubit pe noi și L-a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. (1 Ioan 2:2; 4:10)

[...] cu cât mai mult sângele lui Hristos, care, prin Duhul cel veșnic, S-a adus pe Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu, vă va curăți cugețul de faptele moarte, ca să-I slujiți Dumnezeului celui viu. (Evrei 9:14).

Domnul Isus este Singurul care S-a dat pe Sine Însuși ca jertfă pentru mântuirea oamenilor. Pentru a beneficia de mântuire, „omul trebuie să se apropie de Cristos”.¹³

d. Isus Cristos este viu

Învierea Domnului Isus a oferit omenirii un Salvator viu, capabil să mântuiască pe cei ce se încred în El. De aceea învierea a fost centrală în propovăduirea apostolică. Transformarea uimitoare a oamenilor care L-au întâlnit pe Domnul Isus Înviat este o dovadă că El este Singurul Mântuitor. Așa au fost transformați ucenicii, Saul din Tars și toți creștinii autentici, până în prezent.

Puterea de a trăi o viață nouă, plăcută lui Dumnezeu, vine pentru creștin tocmai din faptul că aceștia urmează un Mântuitor viu: „Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care, după îndurarea Sa cea mare, ne-a născut din nou, prin învierea lui Isus Hristos din morți, la o nădejde vie.” (1 Petru 1:3).

În concluzie, Isus Cristos este Singurul Mântuitor, fiind Dumnezeu și om, care nu a păcătuit prin nimic, care S-a jertfit pe Sine pentru salvarea omenirii și care este viu în vecii vecilor. De aceea, afirmația Sa că El este „calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (Ioan 14:6) este adevărată și contrazice pretenția că și celelalte religii sunt căi către Dumnezeu.

Având în vedere convingerea că Domnul Isus este singurul Mântuitor, care ar trebui să fie atitudinea creștinilor față de celelalte religii și cum

¹³ Nicu Grigore, *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu între real și virtual*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2020, p.136.

poate fi folosită educația pentru a cultiva armonia, pacea și buna înțelegere între oameni din diferite culturi? În subcapitolul următor vor fi sugerate câteva acțiuni în sensul acesta.

4. Creștinul și educația în spiritul păcii

Creștinul trebuie să promoveze pacea interreligioasă prin promovarea adevărului cu dragoste și prin practicarea toleranței față de alte concepții.

a. Proclamarea adevărului

Concepția conform căreia există o singură cale către Dumnezeu este dificil de acceptat în societatea contemporană. Această idee este percepută ca o limitare a libertății individuale de a alege religia care se potrivește cel mai bine convingerilor personale. În mod special pentru români, care au experimentat opresiunea dictaturii comuniste, libertatea personală este esențială.

Astfel, într-o cultură caracterizată de pluralism religios, afirmația că creștinismul este unic poate să irite, dacă nu este spusă cu înțelepciune. Este bine ca să se precizeze clar că unicitatea creștinismului se datorează faptului că are ca Domn pe Isus Cristos care este Unic.

Pastorul Elias Dantas oferă o perspectivă corectă arătând că superioritatea creștinismului este dată de Cristos, nu de către creștini: „Marca distinctivă a creștinismului nu este că noi suntem căutători și am găsit pe Dumnezeu; noi suntem păcătoși – dușmanii lui Dumnezeu pe care Dumnezeu i-a iubit și i-a iertat. Creștinismul este despre har, de la început până la sfârșit.”¹⁴

Creștinii nu au vreun merit sau motiv de laudă față de adepții altor religii, deoarece ei sunt niște păcătoși care au beneficiat de harului divin și au primit mântuirea realizată de Singurul Salvator al omenirii, Isus Cristos. Această abordare exclude poziționarea creștinului deasupra altui om și face atractiv creștinismul și pentru adeptul unei religii care nu are în centru pe Mântuitorul lumii.

Dr. Nicu Grigore, scriind despre evanghelizarea Generației Z/ Touch Screen, accentuează responsabilitatea credincioșilor astfel: „Dom-

---

14 Elias Dantas, „The Incarnation of Christ and its Implications to the Ministry and Mission of the Church”. In: *Christ the One and Only, Sung Wook CHUNG (ed)*, Grand Rapids, MI, Baker Academic, 2005, p. 19.

nul Isus a venit, a murit și a înviat tocmai pentru a avea o modalitate unică de salvare. Este foarte important să înțelegem că ține de noi, membrii bisericilor, să transmitem mesajul acesta generației tinere, indiferent de care ar fi răspunsul acesteia.”¹⁵

Vestea bună a existenței unui Mântuitor pentru întreaga omenire trebuie proclamată, dar accentul trebuie pus pe Domnul Isus, nu pe creștin sau pe creștinism. Adevărul acesta nu trebuie impus cu duritate, cu forța, ci trebuie spus în dragoste, atât față de Dumnezeu, cât și față de oamenii care au nevoie disperată de mântuire. Pavel folosește expresia: „credincioși adevărului, în dragoste” (Efeseni 4:15).

Dragostea este un atribut fundamental al Triunului Dumnezeu, deci și al creștinului: „Și noi am cunoscut și am crezut dragostea pe care o are Dumnezeu față de noi. Dumnezeu este dragoste, și cine rămâne în dragoste rămâne în Dumnezeu, și Dumnezeu rămâne în el.” (1 Ioan 4:16). Vestirea adevărului cu dragostea divină atrage pe oameni către Domnul Isus, așa cum și creștinii Îl iubesc pe Dumnezeu ca rezultat al iubirii divine.

Dr. Elisei Rusu arată că adevărul trebuie proclamat cu dragostea manifestată și practic, prin ajutorarea celor în nevoie:

Noi, ca ucenici ai lui Cristos, trebuie să ajutăm pe oamenii aflați în nevoi din orice context religios sau etnic, cu scopul de a-i aduce la Cristos. Aceasta nu este o abordare colonialistă, ci una spirituală: oamenii au nevoie de Cristos.¹⁶

Apostolul Petru vorbește atât de dragostea față de frați, cât și de iubirea față de oameni: „De aceea dați-vă și voi toate silințele ca să uniți cu credința voastră fapta; cu fapta, cunoștința; [...] cu dragostea de frați, iubirea de oameni.” (2 Petru 1:5, 7).

b. Practicarea toleranței

Educarea credincioșilor în spiritul toleranței este deosebit de importantă pentru menținerea păcii în contextul pluralismului religios. Respectarea demnității altei persoane și a alegerilor pe care aceasta le face, inclusiv în

---

15 Nicu Grigore, „Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu de către Biserică”, în Nicu Grigore, *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu de către Biserică în societatea contemporană folosind resursele internetului*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2020, p. 137.

16 Elisei Rusu, *Leadership in the Contemporary Romanian Society: Studies*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, p. 137.

domeniul spiritual, duce la practicarea toleranței. Autorul Josh McDowell descrie toleranța astfel:

Toleranța tradițională respectă, prețuiește și acceptă persoana fără ca aceasta să însemne *necesarmente* acordul ori aderarea la convingerile sau comportamentul ei. Toleranța tradițională distinge între ceea ce o persoană crede sau face și persoana însăși.¹⁷

În fapt, toleranța a fost promovată de creștinii care au urmat exemplul Domnului Cristos, care Și-a manifestat dragostea față de oameni chiar și atunci când El le-a osândit gândirea lor greșită și faptele lor rele. Isus a continuat să-i iubească pe oameni și să le aducă eliberarea de sub puterea păcatului, pentru fericirea lor veșnică.

Însă toleranța nu înseamnă renunțarea la propriile convingeri că este un singur Mântuitor, Isus Cristos. Norman Geisler scrie: „Afirmția ‘Voi, creștinii, sunteți intoleranți pentru că nu acceptați că toate religiile sunt adevărate’ este opusul toleranței și acceptării ideii că toate religiile sunt adevărate.”¹⁸ În adevăr, cel care acuză pe creștin de intoleranță, deoarece nu acceptă toate religiile ca fiind adevărate este el însuși intolerant, deoarece elimină creștinismul ca fiind adevărat.

O a doua precizare care trebuie făcută este că, în societatea actuală, caracterizată de concepția postmodernă, toleranța este considerată o virtute cardinală, după cum scrie autorul Gene Edward Veith:

Toleranța a devenit virtutea cardinală. În modul de gândire postmodern, principiul diversității culturale înseamnă că fiecare grup care gândește asemănător constituie o cultură care trebuie considerată la fel de bună ca orice altă cultură. Păcatele postmoderne sunt „a judeca pe alții”, „a fi îngust la minte”, „a crede că tu ai adevărul” și „a impune valorile tale celorlalți”.¹⁹

Această abordare este incorectă, deoarece toleranța este o valoare, dar nu este singura valoare și nici cea mai importantă. De exemplu, viața este mai importantă decât toleranța, de aceea nu este normală toleranța față de crimă, față de ideologia epurării etnice. Tot așa, dreptatea este o virtute

---

17 Josh McDowell & Bob Hostetler, *Noua Toleranță*, Cluj-Napoca, Editura Aqua Forte, 2005, p.17.

18 Geisler, *Temelii de neclintit*, p. 23.

19 Gene Edward Veith Jr., *Postmodern Times: A Christian Guide to Contemporary Thought and Culture*, Wheaton, IL, Crossway Books, 1994, pp. 195-196.

și nu este acceptabilă toleranța față de nedreptate, furt, minciună, și alt păcate care distrug individul și societatea.

O a treia problemă care trebuie menționată este ceea ce Josh McDowell numește „noua toleranță” promovată de postmodernism și care susține că o persoană trebuie să accepte că și părerea altei persoane este la fel de adevărată ca a ei:

Pentru a fi într-adevăr tolerant (potrivit noii toleranțe), trebuie să înțelegi și să accepți că perspectiva altei persoane este *la fel de legitimă ca a ta*. Pentru a fi tolerant cu adevărat (ni se spune), trebuie să îți dai acordul, girul, trebuie să încuviințezi sincer *convingerile și comportamentul lor*.²⁰

Toleranța postmodernă este cea mai intolerantă poziționare, mai intolerantă decât orice dictatură din istoria omenirii, deoarece aceasta impune altora nu numai comportamentul dorit de adepții acestei devieri ideologice, dar și adeziunea sinceră la ideologia lor. Consecința practică este bine formulată în următorul paragraf:

Pe cei care promovează un set de virtuți, îi obligă să accepte ca fiind la fel de valoroase și viciile împotriva cărora aceștia militează deoarece au dorința sinceră de a-și ajuta semenii. Astfel, postmoderniștii devin intoleranți cu cei care au convingeri ferme într-un domeniu sau altul, cerându-le să nu aibă convingeri autentice.²¹

Evitând devierile prezentate mai sus, toleranța tradițională față de persoană favorizează un climat de pace și bună înțelegere în societate, dar ea trebuie însoțită de promovarea adevărului în dragoste. Educația are un rol important în menținerea armoniei în conviețuirea socială, dar Cel care transformă cu adevărat pe om și, prin aceasta, și societatea, este Mântuitorul lumii, Isus Cristos.

Concluzii

Studiul prezentat în acest articol evidențiază faptul că Domnul Isus Cristos este Singurul Mântuitor al omenirii, deoarece El este Dumnezeu, El nu a păcătuit, El a murit ca jertfă de ispășire pentru păcatele oamenilor și El este viu. Unicitatea lui Cristos a făcut ca și creștinismul biblic să fie

---

20 Josh McDOWELL & Bob HOSTETLER, *Noua Toleranță*, Cluj-Napoca, Editura Aqua Forte, 2005, p. 21.

21 RUSU, *Răspunsuri accesibile la întrebările necredinței*, p. 113.

exclusivist, îngust, dar adevărat, într-o societate caracterizată de pluralism religios.

În analiza făcută, au fost comparate trei doctrine majore ale religiilor principale ale lumii: creștinism, islam, hinduism, budism. Concepțiile religioase privind Dumnezeu, scopul religiei și calea de mântuire, diferă fundamental în cele patru religii studiate. Aplicând principiul noncontradicției, rezultă că nu toate religiile sunt adevărate, ci că doar creștinismul este adevărat.

Soluția propusă de autor este ca adevărul că Isus Cristos este Singurul Mântuitor al lumii să fie proclamat cu dragoste, fără atenuări, dar cu o atitudine de toleranță față de persoanele care au concepții diferite. În felul acesta se menține pacea în societate

Bibliografie:

- ♦ *BIBLIA*, Traducerea Dumitru Cornilescu.
- ♦ DANTAS, Elias, „The Incarnation of Christ and its Implications to the Ministry and Mission of the Church”. In: *Christ the One and Only*, Sung Wook CHUNG (ed), Grand Rapids, MI, Baker Academic, 2005.
- ♦ GEISLER, Norman L. & Frank TUREK, *Nu am destulă credință ca să fiu ateu*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2007.
- ♦ GEISLER, Norman & Peter BOCCHINO, *Temelii de neclintit: Răspunsuri contemporane pentru întrebări cruciale despre credința creștină*, Timișoara, Editura Impact, 2005.
- ♦ GRIGORE, Nicu, „Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu de către Biserică”. În Nicu Grigore, *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu de către Biserică în societatea contemporană folosind resursele internetului*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2020.
- ♦ GRIGORE, Nicu, *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu între real și virtual*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2020.
- ♦ HOPFE, Lewis M., *Religions of the World*, Englewood Cliff, NJ, Prentice Hall, 1994.
- ♦ KESHAVJEE, Shafique, „Une religion parmi d'autres?”, *Des questions à vos réponses*, Lausanne, Presses Bibliques Universitaires, 1990.
- ♦ LEONTE, Luca-Samuel, *Trăsăturile Esențiale ale Bisericii Primare: Faptele Apostolilor 2.42 în Înțelegerea și Practica Creștinilor după Evanghelie*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2020.

- ✦ LUTZER, Erwin W., *Christ Among Other gods*, Chicago, IL, Moody Press, 1994.
- ✦ McDOWELL, Josh & Bob HOSTETLER, *Noua Toleranță*, Cluj-Napoca, Editura Aqua Forte, 2005.
- ✦ McDOWELL, Josh & Thomas WILLIAMS, *În căutarea certitudinii*, Oradea, Editura Scriptorum, 2007.
- ✦ RUSU, Elisei, *Leadership in the Contemporary Romanian Society: Studies*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019.
- ✦ RUSU, Ieremia, *Bazele biblice ale dogmaticii creștine după Evanghelie: Ediția a II-a*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019.
- ✦ RUSU, Ieremia, *Răspunsuri accesibile la întrebările necredinței*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2014.
- ✦ VEITH, Gene Edward Jr., *Postmodern Times: A Christian Guide to Contemporary Thought and Culture*, Wheaton, IL, Crossway Books, 1994.
- ✦ ZUCK, Roy B., *A Biblical Theology of the New Testament*, Electronic ed., Chicago, IL, Moody Press, 1994.